

КОМПЬЮТЕР BOSHQARUV TIZIMLARI VA SUNIY INTELEKTNING SALBIY TASIRLARI VA TAHDIDLARI

*Farg'ona politexnika instituti
Kompyuterlashgan Loyihalash Tizimlari fakulteti
"Intelektual Muhandislik Tizimlari" kafedasi
Student G'aybullayev Dostonbek Ravshanjon o'g'li
Student Muydinov Mahmudjon Muhtorjon o'g'li*

Annotatsiya: Kompyuter boshqaruv tizimlari va suniy intellektning kelajakda inson hayoti va taraqqiyotini qayday salbiy tasirlarga olib kelishi u haqda olimlar va ekspertlar fikri, ulardan to'g'ri foydalanish uchun qanday ishlar amalga oshirilishi zaruriyati.

Kalit so'zlar: Inson kelajagiga tahdid, salbiy tasirlari.

21-asrdagi texnologik inqiloblar avtomatlashtirish va robototexnika sohasidagi tadqiqotlarning katta rivojlanishiga olib keldi. Bu rivojlanish o'z evaziga yakuniy foydalanuvchilarning afzalliklari va kamchiliklariga ega. Inson xatosi bilan sodir bo'lgan avariyaalar Qo'shma Shtatlardagi jami avtohalokatlarning 93% ni tashkil etdi (Fagnant va Kockelman, 2015).

Hozirgi tendentsiya: bugungi sanoat tarmoqlarida kundalik hayotda ishlab chiqarishni maksimal darajada oshirish va avtomatlashtirishga talab yuqori. Ushbu ortib borayotgan talab murakkab va hatto oddiy, ammo takroriy vazifalarni bajarish uchun odamlar o'rniga robotlarning ishga tushishiga olib keldi. Shu sababli, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari aniqligi, ishonchliligi va samaradorligi tufayli sanoatda juda muhim hisoblanadi va bir xil vazifani qayta-qayta bajarishi mumkin. Zamonaviy samolyot ishlab chiqaruvchi kompaniyalar, avtomobil ishlab chiqaruvchi zavodlar va kemalar endi turli funktsiyalarni bajarish uchun avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlaridan (avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari) foydalanadi.

Talabalar nafaqat o'z vazifalarining nusxalarini tarmoq orqali sotib olishadi, balki topshiriqlariga yechim izlash uchun o'z bilim yurtlari tarmog'iga kirishlari mumkin. Smartfonlar bugungi kunda imtihonda aldashda foydalanish uchun eslatmalarni suratga olish uchun ham ishlatiladi. Shuningdek, talabalar test yoki imtihon paytida javoblarni boshqalar bilan muloqot qilish uchun smartfonlaridan foydalanadilar. Bularning barchasi texnologiyaning sinfdagi salbiy ta'siridir.

Texnologiyaning bu salbiy ta'siri hamma narsani yomon ko'rsatishi mumkin, ammo uni qo'llashning salbiy ta'siri bo'lsa ham, to'g'ri boshqaruv bilan bu muammolarning barchasini bartaraf etish mumkin.

Sun'iy intellekt yanada murakkab va keng tarqalmoqda, shu bilan birga sun'iy intellektning potentsial xavflaridan ogohlantiruvchi ovozlari ham ortib bormoqda.

Stiven Xokingning so'zlariga ko'ra, "sun'iy intellektning rivojlanishi insoniyatning oxiriga olib kelishi mumkin".

Mashhur nazariy fizik bu fikr bilan yolg'iz emas.

Tesla va SpaceX asoschisi Ilon Mask SXSW texnologik konferentsiyasida "[Sun'iy intellekt] meni juda qo'rqitadi", dedi. "Bu deyarli hamma biladiganidan ko'proq narsaga qodir va yaxshilanish tezligi eksponentdir."

Muayyan ishlarni avtomatlashtirishning kuchayishi, gender va irqiy qarama-qarshi algoritmlar yoki inson nazoratisiz ishlaydigan avtonom qurollar bo'ladimi, bir qator jabhalarda bezovtaliklar ham ko'p. Biz hali ham sun'iy intellekt nimaga qodirligining dastlabki bosqichidamiz.

Sun'iy intellekt o'z qarorlarini o'tmishda sodir bo'lgan voqealarga asoslaydi. Ta'rifiga ko'ra, u muammo yoki vaziyatlarni hal qilish uchun yangi yoki innovatsion yondashuvlarni topishga mos kelmaydi. Sun'iy intellekt ko'p jihatdan, o'tmish kelajakda nima bo'lishi mumkinligi haqida juda yaxshi qo'llanma, lekin u mukammal bo'lmaydi.

Kutilgan natijalar doirasidan tashqarida hech qachon ko'rilmagan o'zgaruvchining potentsiali doimo mavjud.

Shu sababli, Sun'iy intellekt umumiy strategik qarorlar va g'oyalarni inson ongida saqlagan holda "g'arazli ishlarni" bajarish uchun juda yaxshi ishlaydi.

Investitsiyalar nuqtai nazaridan, biz buni shunday amalga oshiramiz: bizning moliyaviy tahlilchilarimiz investitsiya tezislarini va strategiyasini ishlab chiqadilar, keyin esa bizning Sun'iy intellekt ushbu strategiyani amalga oshirish bilan shug'ullanadi.

Mijozlarimiz uchun kerakli natijaga erishish uchun biz hali ham sun'iy intellektga qaysi ma'lumotlar to'plamiga qarash kerakligini aytishimiz kerak. "Kelinglar, foyda keltiringlar" dey olmaymiz.

Biz Sun'iy intellektni ko'rib chiqish uchun investitsiya olami bilan ta'minlashimiz kerak va keyin ma'lumotlar nuqtalari ma'lum bir strategiya doirasida "yaxshi" investitsiyalarni amalga oshiradigan parametrlarni belgilashimiz kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar:

<https://www.forbes.com/sites/qai/2022/12/01/the-pros-and-cons-of-artificial-intelligence/?sh=104467584703>

<https://builtin.com/artificial-intelligence/risks-of-artificial-intelligence>

https://www.researchgate.net/publication/334732540_Advantages_and_Disadvantages_of_Automated_Control_Systems_ACS

<https://nollytech.com/negative-effects-of-technology/>